

M.10887: 1-54.

ACC. N.R.

Landskap: Gästrikland

Härad: Djuröre

Socken: "

Uppteckningsår: 1947 - 48.

Upptecknat av: olika personer;

Adress: se sidan!

Berättat av:

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fran

Gästrikland.

s. 1-54.

Luf 62.

Gimle härad	sid. 1-4.
Göks " "	" 5-28.
Tönnarsjö " "	" 29-42.
Viske " "	" 43-50.
Astad " "	" 51-54.

Skriv endast på denna sida!

290/1126

Acc. n:r M1 0887:1.

LUF 62

160

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: GästriklandHärad: HärnleSocken: LindbergUppteckningsår: 1948

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en under sökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Svaret

Han har svartat snyggt att läsa tanken.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst på lagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takäppar?

Uppgifterna lämnade av

Namn: Carl HassonAdress: 11:3 MåsarpFödelseår och födelseort: 1904 Lindberg

57 finnes

Svar:

1. Ja. Halmtak.
2. Ja, halmen bredes i slätas till med en så kallad fäkbraga där man lägger en papp som bindes med knut eller snöre och på så sätt läggas det ena laget på det andea till. Man kommer fyra till ryggen. Ja på halmtakar 50 kr manhus 10 kr
 ♂ 11 " 11 100 kr " 75 kr
 Ja. epe eller hassel.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Nj. Jag använder myggverad träd.
 Eller kvist vilket tiverkas av vete eller björk
 x Man har en mål tillverkad av träd
 sista 80 cm lång spritsad i båda ändar
 bredden är 2x6 cm. med ett hål på midten
 vilket man läder båden igenom
 Träden har man i myssen vilka man
 har i en lada ner i gården båden
 löper genom ett hål i lädan. Man läder
 nälen och plicker ned den i halsen,
 nedan häppen i läktan sticker ned
 handen över i fåt tag i nälen, i
 sticker upp nälen över läkt i häpp
 så knyter man till i skär av träden
 i färsäker, sista 12 cm mellan varje bin
 8. Pege. Rejn. Pakbraga. mål. kniv.
 10. Pege läges längs hake bindes
 i båda ändar medelst pege som fäster
 ryggen i ryggasen sedan rullas den
 ryggen efter som man binder i bredd.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med takläckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

11. Nej.

12. Man fröskaar på rägtsöda i bin och i härvor sedan det man halmver genan en leppa så man får ifrån allt grönt och gräs o.s.v. sedan binder man ihop det igen i skärvor det i holen så häven blir jämn. Man ställer så häven rätt upp.

13. Man river ner det gamla taket och lägger upp myrh. b. Nej. c. Takskäget klipper så att inte det hänger några stran, sedan slår man upp det med bragan så den blir jämn. d. Ja halmtak.

14. Man satz den halmver som man river ned i lägger på ryggåsen och sen lägger man pall på en pall mitt emot varandra där är borrad ett hål i den ene anden så har man en häppa att sätta upp som fjädes genom hållen.

15. Två man, en breder, den andre binder

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takräckarna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

20. När och var har Ni varit verksam som takräckare?

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtynligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

M. 10887:4.

16. Nejs

17. Taket lägges på läkt

18. Ja på gamla hus.

19.

20. Jag är aktie takräckare tills vidare
inom Ytterby, Lindberg.

21. Ja. Byggmästare

VÄLGEN

SVÄR

25. Varför slägg till flera av de byggnaderna i det trädgårdsområdet?

På konstnärsbostad?

På bostadsbostad?

26. Varför slägg till flera av källargatorna?

På konstnärsbostad?

På bostadsbostad?

Tegel eller gläser mit
Plast & glasenrik

Fabri

Fabri

166

Lövskog
Möbler
Vittbergs
Gärd

SVÄR

22. Använde hon för att taka

tackningen ett nedskäft,

ett skott bräde, ett järne

take med (tackbräda, tak-

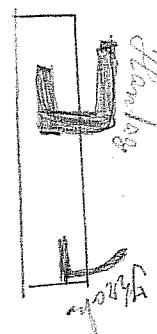
bräde, takbräda, takjärn,

kappträ, kappbräda)?

Hur benämnde det?

23. Var denna bräda försedd

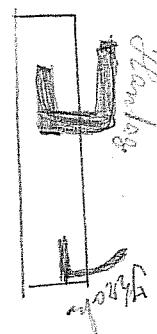
med skäft? Hurdukt?



För envarande man
Tackbräda att
stata till takbräde

SVÄR

Hvitlackerad
läderplatta
med silverfärgade
kant



24. Var den riktad på under- / övre

slägen? Singo möglorna på

ungefärligen eller på tyron?

Var den försedd med häst?

Boktryck! Rite garna om
enkel blyertsateckning!

det jag har anpassat
är också baksida
häng som i fönster.
Fast här är med häst
och så.

15th C. Dietrichstein
1st Gustavsson

160 Karl Gustafsson
161 Jan!

John for Gustafsson
He died 161

In Tschirnau = Tschirnau
Junkles = Junkel

143

125/121 d

Acc. n:r M. 10887:5.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: HallandHärad: HägshäradsSocken: HeshultsUppteckningsår: 1947

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en under sökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst på lagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takäppar?

Uppgifterna lämnade av

Namn: Sander JanssonAdress: Norr EssjaFödelseår och födelseort: 1874 Hishult

Svar:

Halmtak finns men ej vasstakMed vidjor i järntrådNef.För närvarande ungefärligen 5 procent" 10 år sedan " 20 "" 20 år " " 50 "" 50 år " 100 "Ta.

M.10887:6.

Nef.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Han lägger ett (båge) sammans
läkt. han ser käppen på och
bindes med vridjor som bestyrms
med järntråd behövs inga käppar
2 linor å i stäng (Täckesås) kniv vraka å
skotta när man binder med järntråd

Täckesås å ligga på, kniv till å skära
halmen platt, vraka till å sköta upp
holmen med innan man drar å vridjorna

6. Använder Ni isolerade band
eller fortlöpande söm?

- 7 Beskriv ett tillvägagångssätt vid
beräkning av en annan matematisk
formel. Beräkna gärna en för-
längning med hjälp av tekniken.

1938-1939
Kirkland
Kirkland
Kirkland

Violin  The neck of a violin is shown with four tuning pegs at the top and a bridge with two f-holes at the bottom. The neck is labeled "Violin".

Vaka sett fråc ändan



10. varför och hurta olika redskapen?

M.10887:6

Key

Man lägger ett (lätt) sammansätt

M.10887:6a

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

- ← Kappar

Vraka Kris

Digitized by srujanika@gmail.com

Phalera.

A long, thin, light-colored object, possibly a piece of wood or a bone, with a dark, irregularly shaped object resting on top of it.

Kalecici skamni, vraca ule a skota ugor

holocen med inan mar drar a sidjorna

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M.10887:7.
Ny

Långhalmen slägs försksas å sen repas
å stöfs så den blir jämn å fin si
allt ogräs går bort sen beras i skäres
i roten.

Ja förr.

Ja

skäres med kniv efter att snöre

Ja förr

med (ströa) sanna som fin finns!
↳ = ströhalm, groot känggräs som används till takläckning
(petr)

I mrae en lile a lägga på halmen,
1 lile a sätta vedor å linda å en
lile a passa upp.

M.10887:8-

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

ja
förr ca 75-år sedan

ja

Nj

Börjå ockary 1900 i Täss nu
i Härjedalen, Knäred, Markary med fl. socknar

Tmåbukare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

144

125/121 d

Acc. n:r M10887:9.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: HallandHärad: Höks med Laholms stadSocken: HässleUppteckningsår: 1948

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

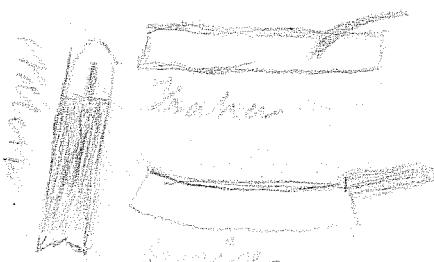
1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takräppar?

Svar:

1. (Ja används halmtak ej vass)
2. (Ja har bundit halmtaken med både vidjor och med Takträd № 19.)
3. (Halmens som man töljer med hällar för längmalor som lägger på halmtäcke och bindes)
4. a. 30. procent
b. 90. "
- c. 75. "
- d. 100. ")
5. Ja brukar sätta under, ej sätta under som vi brukar förra råft

M.10887:10.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.



10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6. (Jag brukar sy med tråd längs hälften så långt ut som det är urtak längd.)
7. Jag lägger palmen på hälften och sedan rästar och sedan bindes detta med tåning eller nötjor eller med glansmedad tråd.
8. Det förs i en stuga, dit par tinner, häkar, knivar och snör till att skära strunken efter och ett verktyg kallas vraka till att jämma palmen

M.10887:11.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takfäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

11. (X) Jag har aldrig använt annat än sl
gräs granskidor.)

12. (Lång halmen tröskas utringa med
fläck - eller lång halmtäckta
den skördas när regn är nog en
och förvaras sedan halmen i källan.)

13. a) Man har läkt utan på och
på det gamla taket. b. när taket
är färdigt så shall man rälsa och sedan
c) öppningshugget skännes och ^{sträcka} ^{sträcka} det.

d) Ja.

14. (ryggas med tjung eller vitt gräs. till
med guldörner.)
Jag har ej beskriva hur dagning
följtar för det är på många sätt

Dar är takläkaren, och en upptäckare
och en till att lyfta till att skicka
ut väten igenom taket till töcknaren

M.10887:12.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtynligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16. *Nj... men jag varat med om att gjort fast dem.*

17. *Jag har läkt.*

18. *Jag*

19. *Jag om jag kan jöna till belätenhet.*

20. *Bäde i Halland och en del av Skåne.*

21. *Jag är arrendator och handtäckare och jag har varit arbattare vid samma trädgård 20 år. och till och med i år*

127 | 122

8801

Acc. n:r M 10887:13

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Holland*Härad: *Yllohs härad*Socken: *Finnåned*Uppteckningsår: *1911*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder hamed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en under sökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi aro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Aro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller aro (voro) de av löst pålagd ej slagtroskad halm som halles (hölls) kvar av pålagda takkonstruktioner?
4. Hitt pass vanliga aro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takkäppar?

Uppgifterna lämnade av

Namn: *J. August Johansson*Adress: *Norrlida I Skåne*Födelseår och födelseort: *1869 Norrlida*

Svar:

*Ja
bindelak (vidjor)*

Nej

a) 30%

b) 50%

c) 45%

d) 10%

Ja

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

30 | Fortlöpande söm

Hälmen lägges på taket. Takkäppen pålägges och fastsindes med nödor i takken "nyaga" och kniv, slage, takås och takåsstöd.

Ney

"Nyagan" är gjord av hästskinn med refflad. Takkniven hällas kas, själv av antydlina släckerian. Nödor lagas av spända björkknutar och ruddas. Takkäppen är men lång och känna många almar lång och ett hums grovlek. Takåsen är ett himmerläd huggit på fyra sidor. 1-1 "hums" grovlek och blå almar längst med hvä borrade hål i varandra åndam. Takåsstödet är gjort av långa bräd-sidor som hällas nedan borrade hålen i takåsen och ställas ner till jorden.

Iknäpfular användes.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knaputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. ~~_____~~?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takräckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

Den reparas i "holmrepa".

Görs på båda sätt.

Ja.

Klippes med ullsax.

Nej.

Med paddorror eller ljunga.

*Halmen slickas in i det söndriga taket
och skärs med hakkniv.*

*2-3 st. Takläckaren bredder ut halmen
som anden binder fast den, den kredig
bär upp materialen till takläckan.*

M 10887:16

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windskedarna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett rufförligare frågeformulär (som i så fall honoreeras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som takfäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vanligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därrest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjigt — det underlättar arkivets arbete.

Ja. I Småland. Förr ungefär 30 år sedan

På läkt.

Ja för.

Nej jag red ej mer.

Jmärkeks stocken i Halland och Hinnaryds socken i Småland.

J d Hammarsågar och häskomakare.

125/119 b

Acc. n:r M. 10887:17.

LUF 62

141

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Halland

12

Härad: Kögts Glöts

A

Socken: Ränneslöv

A

Uppteckningsår: 1947

A

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en under sökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokouvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst på lagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takkäppar?

30/5/47

Svar:

På en del Ladugårdar Halmataför 50 år sedan var allmänt vidjorinte setthundrata procentför närvarande inga nya halmtakför 20 år femti procentför 50 år sedan hundra procent

M.10887:18.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Fortlöpande söm

Täcklinor långa rep som fästs vid takräcket
så täcksesären som man gjort på sedan
en man som lärde halmen. så binnanen
med raft som lädes frävt på halmen
sedan tillämpa ellen som det kallas vedjor
som släcks genom halmen och vender
täckan så upp drogts att så ett vred
på vedjan så var det fast

1088 ovän

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläggningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M
nes 10887:19.

När den är slagträskad ~~zester~~, väl
tar bort allt grönt, och stöter i golvet
så den blir jämn i stuben bindes hårt
varen skäres på hösten tokas på vinluse
sedan lika halm

ej

ja

det skäres ejnt sno eller lina
ej ej inte nu mera

med mossor som plockas mycket
hårt, sedan mycks tura ovanpå

för var de 3 man. Nu är det 4 får
nu är det en undan taket som skall
stepta ut skottan när vi kommer med
ställträd. den som lägger halmen är
Mästare

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-darna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-svara ett utförligare frågeformu-lär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper dårest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

dåt har jag inte hört eller sett, men nu förr senare Tiden när det vindes med stålträd, så slas ett spik i vindskon för varje band 8 tum emellan som träden
bendes i
på läkt
för 30 år sedan var det på nästan alla hus, nu bygges inga hus med halm-tak

jag har inte täckt mycket med halm
min far var halmtäckare, började
(1890) - (1916) arbeta Bränneriör - med
flera sökningar, även som slaktare

195/41 d

Förslag till

22. Savvalla har fört vid hon-

takningingen ett god skrift,

förestt brise, att han

tackat med (tackbrevet, tak-

brevet, tackvissa, tackjul,

klappet, klapphälsan?)?

Vad benämnde det?

23. Var denna brude förfodda

med skräck? Förunder?

24. Var hon född på under-

sidan? Ging rufflorna på

längden eller på tvären?

Var den försedd med hår?

Hökriv! Här är denna en

enkel byggesteckning!

Förslag tillFörslag till

25. Vad för slags tak finns nu

på byggnaderna i ny trakt

på ekononybyggnaderna?

på boningshusen?

26. Vad för slags tak funnos

tidigare?

på ekononybyggnaderna?

på boningshusen?

för användelse av brädor
med skräck i vänster
halvdel Takborrargat före dem
var reflekterat sommarns belysning
hösten i det höga delen skulle
högar pris lättare

Skryfstet med brädor men
näst ot liggde med mot
brädorna
men var nöjd och
reflektioner var pris lönyt dem
så os os durr kommer att
vara idellessa ut ordinarie föroren.
Sådant man beställde med.

Här finns både Halm och
mappitacka och stenbit tacks
och plint förtacka

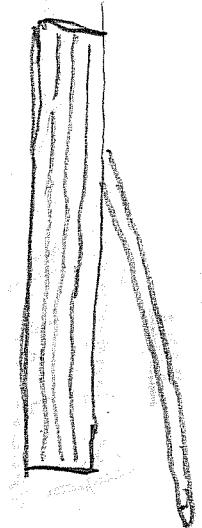
Halm och stuckor
eller spåntack

Här finns både Halm och
mappitacka och stenbit tacks
och plint förtacka

195/41 d

195/41 d

Doktorvargen



128/119d - 120c

146

Acc. n:r M. 10887:21.

LUF 62

Uppgifterna härföra sig till

Landskap: Halland

Härad: Ylås

Socken: Källunge

Uppteckningsår: 1944

Uppgifterna lämnade av

Namn: Lister Brugman

Adress: Mestadö

Födelseår och födelseort: 1904 Källunge

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rätta åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takkäppar?

Svar:

1. Ja halmtak, ej vass
2. Ja halmen är buntad vid läktar med vidjor eller ståltråd
3. ej sådana tak finns inte här
4. a. 5 procent
b. 10 procent
c. 50 procent
d. 100 procent
5. Ja, s.k. räff

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

C. olika kan binde med stålfräd
båle med räff och sitter fast.
Ytteran kan binde med stålfräd
med räff, förlägger bålen keta
välgen om halmmen och läcker
ut i underläget.

G. kan här också ut taksas som
man går på, den binder man
söpp med rep, eller s. k. stöd
från marken, alla övriga
vackfyr består i en kruva
och en takrakar, när man
binde med stålfräd här man
takskeppa som man näster
med.

b. Inga andra redskap finns använda
tidigare.

10 Takrakan tryckes man med,
när man ber kar fallet.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

11. När vantar användas ej, blir man öm i körarna bindes man säckor om. 12. Den slaghöskas man, och sedan kommer man den genom en slits. Halmreba.

13. a. När ryggas i gamla tak. Täckes ej.
b. När det gäs det
c. Allan här av det cirka ett kvart
d. När icke numerat

14. a. Det ryggas med linjor, linjor
knäcker man i pagnar med en räka, man sätter en pagn vid var sida,
och en överpå. b. Ds hälft nedest
på taket läter det sig icke göra med
resultat

15. Det går bra för eu, är man två
sprider den in halmen, och den andre binder taket.

M.10887:24

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskedarna till fäste för takräpporna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (använtes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som takräckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper där Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16 Det är frånumande för mig

17 Det läggs på läkt

18 Ja

19 Ja

20 I den sista frågan från 1925 till
1935, sedan har jag vidare färskt hemma

21. Räckräckare och fastighetsräcke

128/119d - 120c

Acc. nr M.10887:25.

LUF 62

147

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad: Höks

Socken: Välinge

Uppteckningsår: i December 1947



Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa *bindetak*, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålls (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procenträknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (använtes) takäppar?

Svar:

Inga rapporter som jag vet om men halmtak finns på många stället men det är mestadels fasta tak, halmen laddet på högt nivå. Slagtröskad är väl kommande och den ställs in i Stockholms för en 40 års sedan varit det med vedjetaktaft men jag anser att mestadels galanierade tak har det varit det bästa, ett dant tak är det bästa att ha. Detta har jag fått svar från en 25 år gammal man, han har sitt hantverk i Göteborg och han säger att det är det bästa att ha. Detta har jag fått svar från en 25 år gammal man, han har sitt hantverk i Göteborg och han säger att det är det bästa att ha.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

jag använder galan i sekad träd med gräv, turen
 mellan vägje näst, men kullen har flik Mar Linda
 lättacka, g. turen mellan vägje näst lättacka ströden
 vekab på näset, åtta skottet, åtta järnplätt
 sedan taket är uppflygt så används man lätt
 urakas med ståltröds freggar att härra med med
 svt. Ja tak knivat att härra med Ja dett blir
 slätt å hra, vatnet hämt lätts av här dett
 åt skottet, tak sjögget träd med träd att
 märkta iftar sedan tak man vält snörat
 Ja skrik man skrunkens sedan urakas den
 med lättacka vekab åt det Ja lösn strå under till
 skräck man uppsomme take kniven då blixt
 dett genast åt hra, åt flygt rätt

Det är som här ovan uppgivet

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med takläckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M.10887:27.

en regn vantah men men halv åller färdskin
lappar om härliga, unadslittek man hoppas
för mökret, Riksdant med skin till mördejeför
om handleder nu.

Härligen kommad på en halva komma ~~111111~~ vadan

ja magas förs Ich di bruk orit om halvna äffundat
lett jis på den nye halmen men da skall jar
vara en inattill ob stöder ut modan ob lett äh nego
så han stöder höft upp det den gättne dandhi hite
det troh, Takskäget hella antas dom jas fört nämt
takskäget läggd endan i mesta efter den lasten väl, kigghane
taket ryggas fast med pin ejing haka val med en
hand kira do hulde. En ryggat maha liget om sin
bygningens tak. Den uppsätta sig i ett heb
å den sänges das tek allt ghus ordna pia, Magas skans
lygat i med son i halmen men den få binas
med taket hund, urhetare & hindrade en uppsättning till
att bränna upptakmen ob värpa skotterna men han
får vara hund i värningar.

1894-10887:26 L.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i windske-darna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt bevara ett utförligare frågeformu-lär (som i så fall honoreras om så önskas)?
20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Jett har jag intedett Jett var nog inom min tid
 Jett var inom 9: hundrata med död kallat Stora takha
 huvat jag med Kvarståt och räft stuk vi har haft den
 rende tekokan helbana den skulfsäst varazytum
 kved Jon varz spikas på vingskeden
 taket lades på läkt
 gör i använde halvtak på alla hela i hundraten
 jag ta vete Jett var jag myggat tak näf i lader
 vil, da på stuehustaf alla lösa sten och reppa
 in runt till du hela Jett mygt inama till okva
 jom Efterskrift, mycket önskas till att min
 hämlegren Nils Nilsson
 jag har verkat i Höga by, Jöbstorp, Helsing, Örträsk,
 Almåla, Tledstorp, Tidby, Tjörninge, Rabilong, Liss, Hult
 Ökar, Långtorp, Telor, Mångandia, Horn, Kring, i Östergötland
 Målnäs, Målnässe, jag har kommit från en affär
 men nu är jag en ledare i mason hapt försal, försal, försal
 men nu är jag en ledare i mason hapt försal, försal, försal

1100 år jag endom hämlegren Jett, som är 81, åk. 3 mo